

Інформаційний бюлетень № 1: відкрита дискусія з регіонального розвитку

Шановні колеги,

Фонд «Ефективне Управління» (www.feg.org.ua) пропонує Вашій увазі інформаційний бюлетень, що містить матеріали про пріоритети роботи Фонду, а також повідомлення про цікаві ресурси для професійного діалогу між представниками влади, бізнесу, експертного співтовариства, освітнього середовища, ЗМІ. Планується шість випусків на рік (один раз на два місяці).

У цьому випуску:

I. Презентація нового порталу www.debaty.org

II. Матеріали відкритої дискусії «Регіональний розвиток як шлях до підвищення національної конкурентоспроможності»

I.

Фонд «Ефективне Управління» пропонує Вам відвідати новий інформаційно-аналітичний портал www.debaty.org, створений для обговорення питань економіки та бізнесу в Україні. За допомогою даного порталу Фонд планує інформувати громадськість про новий проект публічних дебатів і запрошує до дискусії із заявлених тем. Програма публічних дебатів, організована Фондом у партнерстві з компанією Intelligence Squared (Лондон, Великобританія), стане діючим інструментом для обговорення громадськістю важливих і насущних економічних проблем країни. Перша тема: «Ринок сільськогосподарських земель потрібний Україні вже сьогодні». Ми запрошуємо Вас взяти участь у дискусії на сайті, де ви зможете прокоментувати публікації з першої теми дебатів, завести свою тему, додати аргументи «за» або «проти» щодо заявленої теми, а також проголосувати, виходячи з уже сформульованої аргументації.

II.

«Тема регіональної конкурентоспроможності – один із найважливіших пріоритетів роботи Фонду. Ми переконані, що від успішного розвитку регіонів прямо залежить економічне зростання країни, а значить – і рівень добробуту всіх її громадян», - так директор Фонду Наталія Ізосімова розпочала відкриту дискусію «Регіональний розвиток як шлях до підвищення національної конкурентоспроможності». Ця подія була організована Фондом у рамках проекту економічного розвитку регіонів, що здійснюється в тісному співробітництві з місцевими органами влади міста Львова й Донецької області, а також у партнерстві з міжнародною компанією Monitor Group. Цього року планується серія національних дискусій, присвячених розробленню регіональної політики в Україні.

Фонд вважає, що діалог провідних українських і міжнародних експертів і практиків у сфері розвитку регіонів допоможе у розробці конструктивної регіональної політики в Україні. Для цього учасники дискусії спробували визначити перешкоди для регіонального розвитку; окреслити перелік пріоритетних питань для вдосконалення регіональної політики в Україні; назвати найбільш ефективні шляхи співробітництва бізнесу та місцевої влади; зрозуміти ступінь реального впливу тіньової економіки на бізнес-середовище в регіонах; обговорити кращі світові практики регіонального розвитку й обрати оптимальні моделі регіонального устрою для України.

Основні перешкоди розвитку регіонів

У дискусії брали участь: Пол Хелмке – колишній голова Конференції мерів США; Хосе Лопес Гаррідо – керівник податкової адміністрації в провінції Аліканте (Іспанія); Анатолій Кінах – голова Союзу промисловців і підприємців України; Андрій Садовой – мер Львова; Володимир Удовиченко – мер Славутича; Віра Нанівська – президент Національної академії державного управління при Президенті України; Олег Соскін - директор Інституту трансформації суспільства; Олександр Толкачов – директор офісу компанії Monitor Group у Москві (модератор дискусії)

Пол Хелмке, колишній голова Конференції мерів США, висловив думку, що вироблення політики регіонального розвитку має ґрунтуватися на факторах розміру території, конкурентоспроможності регіонів у глобальному масштабі й взаємодії державного та приватного секторів.

«Як ми думаємо про регіональний розвиток? Це питання кордонів. У моїй країні багато з людей ніколи не залишають територію, на якій живуть. Вони кажуть: “Це кордон нашого села, й ми не виходили за нього сотні років”. Ми маємо навчити таких людей мислити в регіональному масштабі. Інші люди кажуть, що зробити що-небудь можливо тільки на національному рівні, а регіональний масштаб замалий. Отже, фокус у тому, щоб мати потрібний розмір території.

Можливості ніколи не закінчуються за межами міста. Наші регіони ніколи не конкурують між собою - вони конкурують з усім світом.

Я би сказав, що найважливішим моментом є співробітництво державного та приватного секторів. Якщо уряд не прислухається до приватного сектору із приводу його потреб і сумнівів, то помилки неминучі. Оптимальна модель - це державно-приватне партнерство».

Хосе Лопес Гаррідо, керівник податкової адміністрації в провінції Аліканте (Іспанія) вважає, що ефективний розвиток регіону починається з муніципального рівня: «Джерела регіонального розвитку знаходяться на місцевому рівні. Ми мусимо вирішити, який рівень повноважень повинна мати місцева адміністрація, і це потрібно закріпити в національному законодавстві».

Андрій Садовой, мер Львова, радить передати повноваження з розв’язання наболілих питань повсякденного життя громадян місцевим органам влади, як це вже давно зробили в багатьох країнах світу.

«Що треба зробити сьогодні? У першу чергу, надати можливість впливу місцевих органів влади на розв’язання таких питань як безпека громадян, місцеві податки та збори, а також можливість впливати на ряд відомств, що мають відношення до видачі дозволів на будівництво тощо. Зараз це виняткова прерогатива центральних органів влади, що є абсурдом».

Анатолій Кінах, голова Союзу промисловців і підприємців України, вважає, що грамотна регіональна політика – запорука не тільки підвищення конкурентоспроможності країни, але й рецепт виживання в умовах глобальної кризи.

«Необоротність розвитку України як правової та конкурентоспроможної держави багато в чому залежить від ефективності регіональної політики.

У контексті подолання глобальної економічної кризи хочу відзначити, що головні ризики для України не зовнішні, головні ризики для соціально-економічного й суспільно-політичного розвитку України - внутрішні. Всі передумови для поглиблення кризи сформувалися в Україні до того, як ми відчули вплив глобальних економічних проблем у світі.

Виходом із ситуації може бути тільки прийняття комплексу антикризових заходів, в основі яких стане недопущення охолодження економіки. Цим зараз займається увесь світ: знижується фіскальний тиск, спрощується доступ до кредитних ресурсів, більш ефективною стає експортна політика. Цей шлях треба пройти й Україні».

Віра Нанівська, президент Національної академії державного управління при Президенті України, упевнена, що основна перешкода успішної регіональної політики України – це проблема з вітчизняним державним управлінням.

«В 1991 році ми відродили приватну власність і політичні свободи шляхом відновлення політичної системи. Разом із тим маємо реально конкурентоспроможне суспільство. Але сферу державного управління реформи обминули».

Створення ефективного бізнес-середовища на регіональному рівні

У дискусії брали участь: Анатолій Близнюк, голова Донецької обласної ради; Олександра Кужель, президент аналітичного центру «Академія», Євгеній Сухін, співзасновник ТОВ СКБ «Сухіна»; Сергій Кудлаєнко, начальник Управління розвитку споживчих товарів і послуг, керівник Єдиного дозвільного центру, м. Вінниця; Ігор Шльонський, виконавчий директор «А-1 Капітал»; Ендрю Сворт, партнер компанії Monitor Group; Аветік Чалабян, партнер компанії McKinsey; Олександр Мартиненко, генеральний директор інформаційної агенції «Інтерфакс-Україна» (модератор дискусії).

Олександра Кужель, президент аналітичного центру «Академія», на основі багаторічного досвіду роботи з місцевими органами влади та бізнесом доходить висновку, що ситуацію з наповненням бюджету в країні можна істотно поліпшити, надавши місцевому бізнесу гарні умови для роботи.

«Зараз не існує перешкод для розвитку бізнесу в регіонах, тільки потрібно активніше проводити «дерегулювання» на місцевому рівні, що означає спрощення всіх можливих внутрішніх процедур взаємодії бізнесу та влади на місцевому рівні. Надходження від податків значно зростуть, якщо надати можливість бізнесу попрацювати. Звичайно, бізнес повинен бути соціально відповідальним, але не тільки лише бізнес. В існуючих умовах важко взяти на себе якусь соціальну відповідальність, якщо цього не зробить держава».

Ігор Шльонський, виконавчий директор «А-1 Капітал», звернув увагу на необхідність децентралізації бюджетної політики.

«Коли трансферти становлять 40-50% дохідної частини бюджету, регіони втрачають можливості довгострокового планування, впровадження довгострокових проектів. У Російській Федерації та США, з їх різними бюджетними системами, цей розрив між видатками й доходами місцевого самоврядування становить 15-20%».

Ендрю Сворт, партнер компанії Monitor Group, порекомендував використовувати знаменитий в усьому світі кластерний підхід до стратегії економічного розвитку регіонів. Консалтингова компанія Monitor Group разом із Фондом «Ефективне Управління» зараз виконує проект регіонального розвитку в Донецькій області й розвитку міста у Львові. Глибокий аналіз економічної ситуації на основі статистичних даних, обстеження існуючих підприємств та інтерв'ю із представниками влади, бізнесу й експертного співтовариства дозволяють сформулювати об'єктивне уявлення про стан регіону. Такий прагматичний підхід може майже гарантувати, що інвестиції потраплять до тих секторів регіональної економіки, які, дійсно, забезпечать економічне зростання цілого регіону.

У процесі виконання проекту економічного розвитку Донецької області та міста Львова компанія Monitor Group одержала інформацію, що рівень «тіньової» економіки в Україні сягає 30-80%. Цей факт змушує замислитися, як обрати правильний шлях економічного розвитку регіонів, оскільки значний обсяг виробництва й послуг є «неформальним».

Аветік Чалабян, партнер компанії McKinsey, зробив акцент на тому, що зараз Україна повинна формувати регіональну політику в умовах глобальної кризи. Важкі завдання й виклики як невід'ємна частина економічної кризи водночас надають шанс для нового витка розвитку. «Криза рано або пізно закінчиться, і дуже важливо, щоб Україна використовувала цей час для зміцнення фундаменту своєї економічної конкурентоспроможності. Що ж під силу регіонам, які проблеми вони можуть вирішити? По-перше, поліпшити систему освіти. Шкільна освіта - це регіональне завдання. Досвід показує, що культура, цивільна самосвідомість, система цінностей формуються саме в школі, і місцева влада дуже сильно може на це впливати...»

Анатолій Близнюк, голова Донецької обласної ради, висловив побоювання, що в Україні немає чіткої регіональної політики. А для повноцінного розвитку регіонів потрібно розвивати кожний населений пункт.

«Вся країна сьогодні повинна стати спеціальною економічною зоною. Малі міста повинні стати зонами пріоритетного розвитку, для цього є вся законодавча база».

Впровадження успішного світового досвіду регіонального розвитку в Україні

У дискусії брали участь: Аллен Скотт, почесний професор Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі, США; Грехам Медоуз, колишній генеральний директор з питань управління регіональною політикою Європейського Союзу, Великобританія; Наталя Романова, віце-президент української асоціації місцевої та регіональної влади, віце-президент Конгресу місцевої та регіональної влади Ради Європи; Юрій Третяк, виконавчий директор Асоціації агентств регіонального розвитку України; Кім Кемпбелл, голова Міжнародної консультативної ради Фонду, колишній прем'єр-міністр Канади (модератор дискусії)

Аллен Скотт, почесний професор Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі, США, поділився рецептом успіху в регіональному розвитку в США. Він полягає в тому, що будь-яке місто або регіон повинен урахувати глобальні процеси й бачити себе в контексті глобального ринку.

«Найбільш успішними регіонами є міста-регіони, які зараз багато важать у глобальному розподілі праці. І найголовніше завдання регіонального розвитку - не просто сфокусуватися на регіоні, але звернути увагу на більш широкі ринки, такі як регіональні, національні або глобальні».

Грехам Медоуз, колишній генеральний директор з питань управління регіональною політикою Європейського Союзу, Великобританія, говорячи про вивчення досвіду регіональної політики європейських країн, радить українцям самостійно вибудовувати регіональну політику. При цьому рішення повинні прийматися з огляду на головну мету - економічне зростання регіонів і країни в цілому.

«Для одержання надихаючих прикладів, може бути корисним подивитися, що роблять інші країни, але тільки самі українці мають вирішити, що саме вони хочуть робити в сфері регіонального розвитку. У моєму розумінні, найкраща регіональна політика - це така, що приводить до швидкого економічного зростання.

Другий принцип - це створення програми, яка би включала пріоритети розвитку».

Кім Кемпбелл, голова Міжнародної консультативної ради Фонду, колишній прем'єр-міністр Канади, підсумовуючи дискусію про вивчення міжнародного досвіду та вибір оптимальних прикладів для України, ще раз підкреслила, що самі українці мають зробити вибір, яка регіональна

політика їм потрібна. Проекти регіонального економічного розвитку, яким є проект Фонду разом з компанією Monitor Group, - це важливий крок на шляху розвитку території всієї країни.

Рішення про передачу повноважень регіонам повинні ґрунтуватися на стратегічних планах максимальної реалізації економічного потенціалу кожної частини країни. Залучення бізнесу до прийняття рішень, створення сприятливого середовища для відкриття й функціонування підприємств - важливі передумови для економічного зростання.

У будь-якому разі починати формування конструктивної регіональної політики потрібно на тій базі бізнесу, трудових ресурсів, підприємств, які Україна має зараз. Максимальна концентрація зусиль і використання знань та вмінь неодмінно приведе до позитивних результатів.

Про Фонд «Ефективне Управління»: Фонд «Ефективне Управління» був створений в 2007 році з ініціативи Ріната Леонідовича Ахметова. Фонд покликаний сприяти поліпшенню якості життя всіх громадян України. Основною діяльністю Фонду є розробка та впровадження довгострокових проектів і програм, що сприяють економічному зростанню України, й відкрите обговорення насущних питань економічного розвитку країни з інститутами громадського суспільства. Для розв'язання цих завдань Фонд «Ефективне Управління» залучає провідних вітчизняних і міжнародних експертів, з успішним практичним досвідом, глибокою експертизою й бездоганною репутацією. Структура управління Фонду «Ефективне Управління» вибудована на основі кращого світового досвіду. Міжнародна консультативна рада гарантує незалежність Фонду та його строгу відданість Місії й Принципам. Крім цього, Міжнародна консультативна рада бере участь у формуванні стратегії Фонду, допомагає обирати пріоритетні проекти, представляє Фонд в Україні й за кордоном. Серед членів ради такі відомі суспільні й політичні діячі як колишній прем'єр-міністр Канади Кім Кемпбелл, колишній сенатор США Лінкольн Чафі, колишній президент національного банку Угорщини Джорджі Шурані, управляючий директор українського офісу міжнародного інвестиційного банку Morgan Stanley Ігор Мітюков.